



Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

***Nagovor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na
mednarodni konferenci o demenci***

Maribor, 21. april 2023

Velja govorjena beseda!

*Spoštovani varuh človekovih pravic Peter Svetina,
spoštovani minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac,
spoštovani župan Mestne občine Maribor Aleksander Saša Arsenovič,
spoštovana državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje Azra Herceg,
spoštovana vodja urada Svetovne zdravstvene organizacije v Sloveniji dr. Aiga Rurane,
spoštovana predsednica Spominčice, Slovenskega združenja za pomoč pri demenci
Štefanija Lukič Zlobec,
spoštovani predavatelji, cenjeni gostje,*

*12. mednarodna konferenca o demenci je namenjena poglobljeni razpravi o celoviti
obravnavi demence v slovenskih lokalnih skupnostih.*

*Kot ste zapisali v napovedi kongresa, je cilj celovite obravnave demence v lokalnih
skupnostih, da so prebivalci ozaveščeni o zmanjševanju možnosti za pojav demence, tistim,
ki demenco imajo, pa je ob spoštovanju njihove dobrobiti, samostojnih odločitev in
pravičnosti z vključevanjem v različne skupnostne aktivnosti omogočeno aktivno in
kakovostno življenje v domačih okoljih.*

*Bogat program konference s številnimi uglednimi predavateljicami in predavatelji kaže, da se
boste dva dni ukvarjali ne samo z zdravstvenimi vidiki demence, ampak tudi z zdravstvom v
širšem pomenu besede, dolgotrajno oskrbo, solidarnostjo, medgeneracijskim sodelovanjem
in vsemi aspekti družbeno – ekonomskega življenja, ki vplivajo na dostojno življenje vseh in
še posebej bolnikov z demenco.*

Eden najbolj univerzalnih izzivov, s katerimi se soočajo malodane vse razvite družbe in kjer Slovenija ni izjema, je staranje prebivalstva. Starostna struktura prebivalstva v Sloveniji se spreminja. Družba postaja dolgoživa: pričakovano trajanje življenja se podaljšuje, delež starejših nad 65 let hitro narašča. Danes jih je 20 odstotkov, leta 2060 naj bi jih bilo že 30 odstotkov. Demografske spremembe so dejstvo in temu moramo prilagoditi obstoječe sisteme in ureditve. Ustvariti moramo možnosti in priložnosti za kakovostno življenje vseh generacij in dostojno staranje. Zato so potrebne prilagoditve na številnih področjih. To pomeni, da so pred nami pomembne reforme.

Raziskave so pokazale, da obstaja širok družbeni konsenz o nujnosti zdravstvene reforme, reforme dolgotrajne oskrbe in pokojninske reforme, ki močno presega ustaljene politične delitve v državi. Gre za reforme, ki so vsebinsko tesno prepletene in je k njim po mojem mnenju treba na tak celosten, povezan način tudi pristopiti.

V Sloveniji sicer že obstaja strategija dolgožive družbe, ki je zasnovana na konceptu aktivnega staranja in katere ključni poudarki so:

- da mladi in srednji generaciji zagotovimo dohodkovno in materialno varnost po prehodu med starejše ter znanja in veščine za ta prehod;*
- da vsem zagotovimo kakovostno staranje in starejšim čim večjo in dlje trajajočo neodvisnost;*
- da z medgeneracijskim sodelovanjem izkoristimo ogromne zmožnosti znanja in izkušenj vseh generacij.*

Na vseh nas je, da lepo zapisane besede v strategiji začnemo udejanjati v praksi.

Eden od pomembnih korakov k dostojni starosti oseb z demenco je Nacionalna strategija za obvladovanje demence v Sloveniji do leta 2030, ki se sprejema v teh dneh. Osebe z demenco so namreč posebej ranljiva ciljna skupina, ki se zaradi demografskih sprememb in staranja prebivalstva hitro povečuje. Tudi v uradu predsednice prepoznavamo pomembnost te problematike, zato smo se z veseljem odzvali pobudi društva Spominčica Alzheimer Slovenija in vzpostavili demenci prijazno točko. Naši zaposleni se izobražujejo, da bomo v vsakdanjem življenju spoštovali dostojanstvo oseb z demenco, prispevali k zmanjševanju stigme ter osveščanju širše družbe in tako skupaj vzpostavljali demenci prijazno skupnost.

Moj mož Aleš pa je pred kratkim Trubarjevemu domu v Loki pri Zidanem Mostu doniral posebno terapevtsko mačko, namenjeno stanovalcem z demenco. Zasledil je namreč, da je terapevtska mačka, ki so jo v domu uporabljali že prej, v uporabi ves čas, da jo komaj uspejo očistiti in ji zamenjati baterije. Zato se je odločil za donacijo dodatne. V prihodnjih mesecih bo še eno doniral domu upokojencev v Bokalcu. Dotik terapevtske mačke, četudi ni čisto prava, stanovalce z demenco pomirja, sprošča in jim daje občutek varnosti.

Vemo, da je to le majhen korak, a vsak korak je pomemben, da bomo dosegli vseh deset ciljev strategije za obvladovanje demence v Sloveniji.

Med svoje prioritete cilje v mandatu sem zapisala tudi, da nihče ne sme ostati brez zdravstvenih storitev takrat, ko jih potrebuje, in vsakomur moramo zagotoviti dostojno starost. Zato vas podpiram pri zahtevah po zagotovitvi večje dostopnosti diagnostike oseb z demenco in diagnozi primernemu zdravljenju.

Obvladovanje demence pa ni zgolj zdravstveni problem, saj oseba potrebuje pomoč tudi pri vsakdanjih opravilih. Vemo, da je pomoč sorodnikov, ki so v večini primerov ravno ženske, zelo zahtevno opravilo in danes, ko nimamo zagotovljenih storitev dolgotrajne oskrbe, je to še toliko težje. Ne smemo tudi pozabiti, kaj se je dogajalo v času zapovedane socialne izolacije, v času epidemije COVID–19, ki je še posebej škodovala tudi osebam z demenco, ki so zaradi svoje bolezni bolj odvisne od navad in znanega okolja.

Tudi zaradi oseb z demenco moramo čim prej sprejeti takšen zakon o dolgotrajni oskrbi, ki bo na solidarnostni način nudil podporo družini, da bodo starejši in še posebej osebe z demenco lahko čim dlje ostali v svojem domačem okolju, kar si večina želi. Ob primarni vlogi družine moramo nujno sprejeti konsenz, katere odgovornosti bo prevzela država ter katere lokalne skupnosti in temu primerno razdeliti pristojnosti in ne nazadnje zagotoviti sredstva. Nesporno je, da je treba pri obvladovanju demence delovati celostno.

Po svojih najboljših močeh želim pomagati, da bomo presegli delitve pri iskanju najboljših rešitev za prebivalce tako na področju zdravstva, dolgotrajne oskrbe kot tudi pokojninske reforme, katere cilj je dolgoročno zagotoviti dostojne pokojnine.

Želim vam uspešno delo v vašem humanem poslanstvu pomagati osebam z demenco in njihovim družinam.

Hvala lepa.